

LEZERS AAN HET WOORD

Pand Onderbergen

Frank Ödberg bezorgt ons - weeral - een fraaie, nooit eerder getoonde afbeelding van een stukje oud Gent (afb. 1). Het betreft een deeltje van het destijds zo armtierige ex-dominicanenklooster in Onderbergen bevolkt door artiesten en arme sukkels, waarvan het licht crimineel doen en laten in 1956 beschreven staat in een rapport van rijkwachtcommandant Rys, overgenomen in GT 2017 nr. 3. De tekening dateert uit 1938 en werd gemaakt door Gustaaf Bracke, liefhebber van het oude Gent. Hij was als tekenaar verbonden aan het parasitologisch laboratorium van prof. Van Grembergen (Ugent, destijds

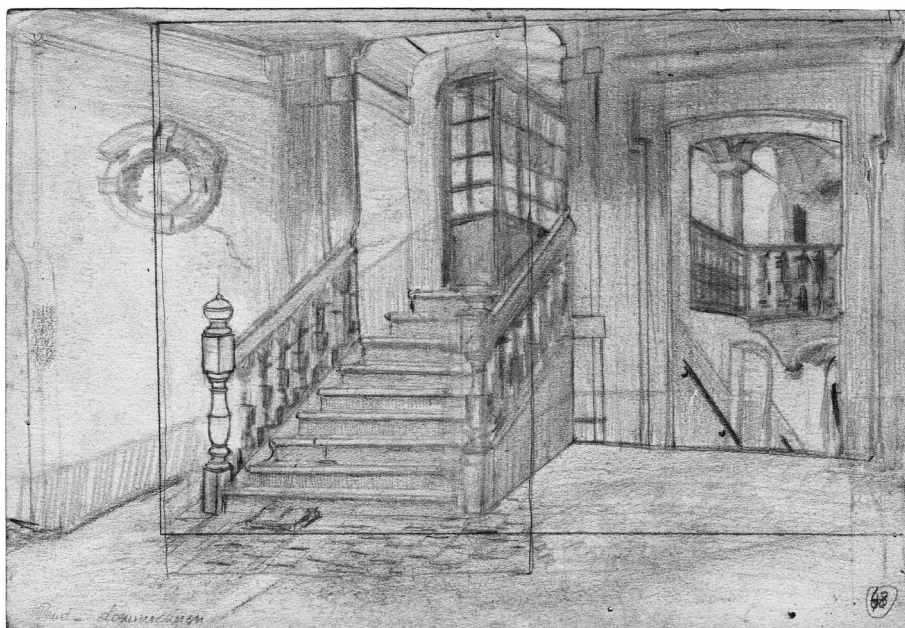

Afb. 1. Ex-dominicanenklooster in Onderbergen.

RUG).

Frank herinnert zich ook nog dat in het begin van de jaren vijftig de autocar-firma De Swaef daar begonnen is. De familie woonde links van de ingang van de koer en had een 'martiko', vermoedelijk een rhesusaap, die steeds achter de venster stond te gapen. Een dagelijkse pleisterplek voor de schoolgaande jeugd.

NvdR. Mede in verband hiermee reproduceren we in afb. 2 een nooit eerder gepubliceerde schets uit 1919 gemaakt in het vroegere klooster door architect Gaston De Bruycker (bewaard in DSMG Sint-Amandsberg – afd. Grote grafiek).

Afb. 2. Schets Dominicanenklooster door Gaston De Bruycker (1919).

School Marachuswijk

Op de vraag van An Cocriamont (De School Van Toen), gebaseerd op de 'Gentse Memoriedagen' in GT over het schooltje aan de Lucas Munichstraat, vandaag 'Het Trappenhuis' genoemd, een antwoord van de redactie. Het was onze oud-voorzitter Hugo Collumbien die de 'Memoriedagen' voor zijn

redactionele rekening nam. Hij baseerde zich daarvoor op zijn uitgebreid archief, waarvan o.a. de krantenknipsels zorgvuldig geklasseerd in ordners, aan het Gentse Stadsarchief werden geschonken. Ze staan opgesteld in de leeszaal van de 'Zwarte Doos' en zijn er iedere week gemakkelijk raadpleegbaar van maandag tot en met donderdag in de voormiddag (zie afb. 3). Daarin is echter niets te vinden over de school.

Afb. 3. Krantenknipselarchief van Hugo Collumbien in het Stadsarchief Zwarte Doos.

Een tweede mogelijkheid is raadpleging in ons documentatiecentrum DSMG, Begijnhof 46, Sint-Amandsberg, afdeling Vliegende Bladen. Dit kan op dinsdagmiddag tot 18u of op zondagen van 10 tot 12u. Gegevens daarover in

de reeksen ‘Straten’ en in ‘Onderwijs, Lager’. Dit leverde volgend resultaat op. In DSMG Vlieg. Bladen Gent, reeks straten: knipsel De Gentenaar 20-12-1984, getiteld Een ‘Turkse’ School in de St. Machariuswijk. Eerder bestaande plannen om de oude Zonder Naamschool te vervangen door nieuwbouw werden versneld uitgevoerd na een instorting van de Schoolkaai (kaai-muur) eind 1980. Officiële heropening op 9 feb. 1985. Het nieuwe gebouw kreeg de onofficiële naam ‘Blokkendoos’ (in 1984 gegeven). Enkele jaren later werd dit het succesvolle ‘Trappenhuis’.

Schouwmantel in het Stadhuis

Lezer Luc Bucquoye is sinds geruime tijd op zoek naar de eventuele betekenis van een detail op een schouwmantel in het Gentse Stadhuis (afb. 4). In het Oostenrijks salon vind je vijf fijn gesculpteerde consoles in de architraaf van de schouw. In het midden een saterkop met ernaast engelkopjes en uiterst rechts en links twee identieke exemplaren van de raadselachtige sculptuur getoond op de afbeelding. Het geheel zie je heel goed als je via internet een virtuele rondgang maakt in het stadhuis. Kan iemand hem helpen?

Afb. 4. Schouwmantelornament in Oostenrijkse zaal van het stadhuis.

Straatnamen

Marc Segher wandelt regelmatig doorheen de buurt achter het Sint-Pieterstation en heeft zo de Reigerstraat, Voskenslaan, Ganzendries en de Poelsnepstraat ontdekt. Als natuurgids met een ruime interesse voor het verleden vraagt hij zich af of die straatnamen een historische achtergrond hebben. Dries in Ganzendries lijkt daarop te wijzen, maar de Poelsnepstraat, Reigerstraat en

Vossenlaan is minder duidelijk. En waarom snep en niet snip voor wat de Poelsnepstraat betreft?

Amulet voor huisbescherming

Lezer Paul Derycke suggereert als uitleg voor de initialen N en D op de ‘amulet’ beschreven en getoond in GT 2017 nrs. 3 en 4-5 de mogelijkheid dat het hier eenvoudigweg kan gaan om de Notre Dame vervat in de naam van de vindplaats Sint-Maria-Horebeke.

Chicorei en chocolade aan de Visserij

Stan Panis vroeg om informatie over een chicoreifabriek gevestigd aan de Visserij. Louis Gevaert vond in het DSMG, begijnhof, Sint-Amandsberg, het volgende over de handelszaak Staelens. In een adressenboek van 1900 van onder andere middenstanders en fabricanten: Staelens E. (Emile) Pêcherie (Visserij) 161 (blz. 164) *fabricant chicorée*; in de ‘Wegwijzers van Gent, 1891: Staelens, J. en in 1897: Staelens E., beiden Visserij 161 chocoladefabriek. In de brochure *De Visserij* (1983) van Guido Deseyn vinden we in 1905 chicorijfabriek met magazijn, in 1914 overgenomen door Naus & Co. Op de muur langs de tragel stond tot voor kort (volgens die bron) te lezen: ‘Chicorij suikerij La Belle Jardiniere - De Beste’. Helaas geen foto daarvan gevonden. Op het internet mooie foto’s van etiketten met die (inderdaad belle) jardinière.

Schoolspeelplaats in de Voldersstraat als oorlogsbegraafplaats

Guido De Latte vestigt onze aandacht op een eigenaardige Duitse foto (KIK BO17924, afb. 5) uit de Eerste Wereldoorlog waarvan het negatief door het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK) gedigitaliseerd werd en in Brussel tentoongesteld. Daarop is een begraafplaats te zien aangelegd op de speelkoer van de stedelijke lagere school in het voormalige Jezuietencollege in de Voldersstraat (de latere Braunschool, nu Faculteit Rechten, Ugent).

Georges Antheunis (Stad Gent, Zwarte Doos) legt uit hoe dat kwam. De Gräberverwaltung (gravenbezorging) van het Duitse 4. Armee was daar ondergebracht. Dit staat vermeld bij Jan Vancoille *De Duitse militaire begraafplaats Menen Wald. Geschiedenis van de Duitse militaire graven van de Eerste Wereldoorlog in Zuid-West-Vlaanderen*, Wevelgem 2013. Vermoedelijk was de vermelde dienst vóór maart 1917 daar gevestigd, want vanaf dan wordt het

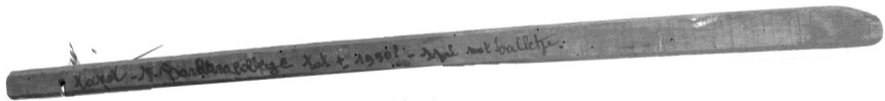

Afb. 5. Schoolspeelplaats in de Volderstraat tijdens WO I.

volgende adres aangegeven: Gräber-Verwaltung, Gent, Dockplatz 23. Gräberverwaltung. Ausgrabungen, Leichenüberführungen (bron: Etappen - Inspektion 4. 1 b. Nr. 3000. A.). De graven op de foto dateren vermoedelijk uit de eerste maanden van de oorlog en werden nadien overgebracht naar het Soldatenfriedhof op de Westerbegraafplaats. In de jaren 1956 werden alle gesneuvelde Duitse militairen uit de beide wereldoorlogen overgebracht naar Vladslo en Langemarck (WO I) en Lommel (WO II).

Tapette

Agnes Audoor, kleindochter van bedel Turkelboom in het Sint-Barbaracollege, bezorgde ons een 'tapette' (afb. 6) bewaard door haar grootvader en moeder. Daarmee werd, zoals beschreven door Guy Beyaert in GT 2017 nr. 4-5, p. 319, destijds in die school een nu blijkbaar vergeten balspel gespeeld. Het stuk, nu in DSMG, is zo'n 45 cm lang.

Afb. 6. Stok gebruikt in tapettespel.